

Sygn. akt I Ca 54/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Łomży Wydział I Cywilny

w składzie :

Przewodniczący : Włodzimierz Wójcicki

SĘDZIOWIE Anna Kacprzyk

Andrzej Kordowski /spr/

Protokolant Ewa Miciura

po rozpoznaniu w dniu 25 maja 2017 r. w Łomży

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

przeciwko Państwowej Wyższej Szkole (...) w Ł.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Łomży

z dnia 30 listopada 2016r. sygn. akt I C 1727/15

I. zmienia zaskarżony wyrok i zasądza od pozwanej Państwowej Wyższej Szkoły (...) w Ł. na rzecz powódki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 55.622,27 zł. / pięćdziesiąt pięć tysięcy sześćset dwadzieścia dwa złote 27/100 groszy/ z ustawowymi odsetkami od dnia 27 listopada 2013r. do dnia 31 grudnia 2015r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty, z tym, że odpowiedzialność pozwanej Państwowej Wyższej Szkoły (...) w Ł. jest solidarna z A. M. prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą P.H.U. (...) A. M. w S., w stosunku do którego, wydano prawomocny nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, przez Sąd Rejonowy w Suwałkach w dniu 13 listopada 2014r. w sprawie V GNc 1024/14;

II. zasądza od pozwanej Państwowej Wyższej Szkoły (...) w Ł. na rzecz powódki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 11.881 / jedenaście tysięcy osiemset osiemdziesiąt jeden/ złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za obie instancje;

III. nakazuje pobrać od pozwanej Państwowej Wyższej Szkoły (...) w Ł. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Łomży kwotę 81,26 zł. tytułem zwrotu wydatków.

A. K. W. A. K.

Sygn. akt I Ca 54/17

UZASADNIENIE

Powód (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. wystąpił

z pozwem przeciwko Państwowej Wyższej Szkole (...) w Ł. domagając się od pozwanego zapłaty kwoty 55.622,27 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 27 listopada 2013 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenia od pozwanej na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwana nie uznała powództwa i w odpowiedzi na pozewkwestionowała roszczenia powoda oraz wniosła o oddalenie powództwa w całości.

Sąd Rejonowy w Łomży wyrokiem 30 listopada 2016 r. w punkcie I powództwo oddalił, w punkcie II zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3.617,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu oraz w punkcie III nakazał pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Łomży kwotę 81,26 zł tytułem zwrotu wydatków tymczasowo poniesionych w sprawie.

Orzeczenie to zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne.

W dniu 27 czerwca 2012 r. w Ł. Państwowa Wyższa Szkoła (...) w Ł. zawarła z A. M. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą P.H.U. (...) umowę nr (...) na wykonanie robót budowlanych na budowie „przebudowa, nadbudowa i rozbudowa budynku przy ul. (...) w Ł. na Dom Studenta wraz z zagospodarowaniem terenu – Etap I”. Szczegółowy zakres robót został określony w projekcie budowlanym, projekcie wykonawczym wszystkich branż, specyfikacji wykonania i odbioru robót budowlanych. Termin realizacji umowy ustalono na 28 września 2012 r. Za wykonane roboty zamawiający miał zapłacić wykonawcy wynagrodzenie ryczałtowe określone w formularzu oferty stanowiącym integralną część umowy, ustalone na kwotę brutto wraz podatkiem VAT w wysokości 7.453.724,27 zł. Wykonawca zobowiązany był między innymi do terminowej zapłaty wynagrodzenia podwykonawcom, a w przypadku zwłoki w zapłacie podwykonawcom wykonawca wyraził zgodę i upoważnił zamawiającego na dokonywanie zapłaty bezpośrednio na rachunki podwykonawców (umowa k. 94 – 119).

Powód (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. zawarł w dniu 12 marca 2013 r. z P.H.U. (...) z siedzibą w S. umowę nr (...) DS/łom w przedmiocie wykonania robót budowlanych – montażowych, na podstawie której stał się on podwykonawcą. Powodowa spółka została zgłoszona inwestorowi (pozwanej) jako podwykonawca, a inwestor nie zgłaszał sprzeciwu. W ramach tej umowy powód zobowiązał się na zlecenie generalnego wykonawcy do wykonania wentylacji mechanicznej oraz klimatyzacji na budowie w ramach projektu „Przebudowy, rozbudowy i nadbudowy domu studenta przy ul. (...) w Ł. – I etap”. Powód uzgodnił z generalnym wykonawcą wysokość wynagrodzenia na kwotę 772.000,00 zł (umowa k. 20 – 26).

W dniu 24 kwietnia 2013 r. powód podpisał z Generalnym Wykonawcą umowę cesji zaakceptowaną przez pozwanego (umowa cesji k. 27 – 29).

Powód przystąpił do wykonywania prac objętych umową z dnia 12 marca 2013 r. o nr 1/11/2013 DS/łom.

W dniu 11 czerwca 2013 r. pozwana będąca Inwestorem, wobec niewywiązywania się przez Generalnego Wykonawcy z harmonogramu i po uprzednim wezwaniu go do zwiększenia zaawansowania prac - złożyła oświadczenie o odstąpieniu od umowy nr (...) z dnia 27 czerwca 2012 r. o roboty budowlane (przebudowa, rozbudowa i nadbudowa (...) Studenta przy ul. (...) w Ł.), zawartej z P.H.U. (...) z siedzibą w S. (k. 129 – 131).

W dniu 17 czerwca 2013 r. powód wypowiedział umowę zawartą z Generalnym Wykonawcą o nr 1/11/2013 DS/łom zawartą 12 marca 2013 r. Jednocześnie powód wezwał Generalnego Wykonawcę do przystąpienia do sporządzenia protokołu inwentaryzacji robót oraz materiałów i urządzeń dostarczonych przez niego na plac budowy (k. 33).

P.H.U. (...) z siedzibą w S. nie przystąpił do inwentaryzacji, skutkiem czego było sporządzenie protokołu inwentaryzacyjnego bez jego udziału.

Powód przekazał pozwanej dokumentację związaną z przedmiotem umowy (k.36).

W dniu 22 lipca 2013 r. został sporządzony protokół odbiorowy wykonanych robót w oparciu o kosztorys ofertowy na podstawie dokumentacji projektowej w budynku (...) Studenta przy ul. (...) w Ł.. W protokole tym potwierdzono wartość wykonanych prac na kwotę 92.769,67 zł. W zakresie elementów dostarczonych – wskazanych w przekreślonej części protokołu na kwotę 48.839,07 zł - zamieszczono adnotację odręcną, że „w myśl pisma (...) w Ł. z dnia 16.07.2013 r. materiały są własnością S. Wentylacje i nie podlegają fakturowaniu”. Podpis pod protokołem złożył między innymi T. S. (k. 37 – 38, 132 – 133).

Powodowa spółka wystawiła w dniu 12.11.2013 r. P.H.U. (...) z siedzibą w S. fakturę VAT o nr (...) opiewającą na kwotę 55.622,27 zł tytułem (...) instalacji wentylacji mechanicznej i klimatyzacji dostawa i montaż na budowie „przebudowa, rozbudowa i nadbudowa” domu studenta w Ł. przy ul. (...). Realizacja umowy (...) DS/ŁOM. W zakresie określonym w protokole i kosztorysie z dnia 21.06.2013 r.”

Przedmiotowe materiały pozostały na placu budowy, a PHU (...) nie uregulował należności wynikającej z powyższej faktury (dowód: faktura k. 55).

W dniu 13 listopada 2014 r. Sąd Rejonowy w Suwałkach Sąd Gospodarczy wydał nakaz zapłaty w sprawie sygn. akt V GNC 1024/14 w którym nakazał, aby pozwany A. M. prowadzący działalność gospodarza pod firmą (...) w S. zapłacił na rzecz spółki (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. kwotę 55.622,27 zł wraz z ustawowymi odsetkami (k. 57).

Pismem z dnia 13 kwietnia 2015 r. powodowa spółka wezwała pozwaną Państwową Węższą Szkołę (...) w Ł. do zapłaty na jej rzecz kwoty 55.622,27 zł wraz z odsetkami, która to kwota wynikała z faktury VAT nr (...) (wezwanie do zapłaty k. 56).

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy wskazał, że analiza stanowisk stron oraz § 7 pkt 9 umowy zawartej pomiędzy pozwanym, a P.H.U. (...), umowy cesji z dnia 24.04.2013 r. oraz art. 647¹ § 1 kc jednoznacznie potwierdza, że co do zasady istnieje w realiach niniejszej sprawy solidarna odpowiedzialność inwestora w zakresie zapłaty z tytułu robót budowlanych wykonanych przez podwykonawcę. Okoliczność ta – co do zasady – nie była też między stronami sporna. Co więcej – w uznanym przez pozwaną zakresie kwota wynikająca z odpowiedzialności solidarnej za zapłatę została przelana na rzecz powoda. Kwestia sporna w sprawie sprowadzała się zatem nie do zasady odpowiedzialności, lecz do jej zakresu.

W ocenie Sądu Rejonowego łącząca strony umowa była umową o roboty budowlane uregulowaną przepisem art. 647 i n. kc.

Odwołując się do definicji robót budowlanych zawartych w art. 3 ust. 7 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz.U.2016.290 j.t. z późn. zm.) i w art. 2 pkt 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U.2015.2164 j.t.), Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że nie sposób uznać, by żądanie wystosowane przez powoda obejmowało swym zakresem odpowiedzialność pozwanego (inwestora) w zakresie robót budowlanych. Zdaniem Sądu Rejonowego przedmiotowe roszczenie dotyczy materiałów dostarczonych na budowę, jednakże niewbudowanych, co w toku postępowania pełnomocnik powoda wielokrotnie wskazywał. Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że w protokole odbioru z dnia 22 lipca 2013 r. także była mowa o elementach dostarczonych – pozostawionych do wbudowania. W treści przekreślonej zaznaczano, że zakres ten nie podlega przedmiotowi działań Komisji i sprawa pozostaje sporna, zaś w adnotacji pismem odręcnym wskazano, że materiały są własnością S. Wentylacje.

Sąd Rejonowy stanął na stanowisku, że materiały dostarczone, a niewbudowane nie podlegają zakresowi odpowiedzialności solidarnej inwestora. Same materiały dostarczone na budowę w żaden sposób nie mieszczą się w definicji „robót budowlanych”. Nie zostały one zamontowane, wbudowane – mogły zostać przez powoda zabezpieczone i odebrane.

W ocenie Sądu Rejonowego powód przede wszystkim nie wykazał – choć był do tego wzywany przez stronę pozwaną – czy, a jeśli tak, to które z materiałów były na tyle specyficzne, by nie można było ich wykorzystać w innych inwestycjach prowadzonych przez S. Wentylacje. Wprawdzie specyfika dostarczonych materiałów wynikała z zeznań przesłuchiwanego w charakterze strony T. S. oraz świadka C., ale zdaniem Sądu Rejonowego nie były one w całości wiarygodne. W ocenie Sądu Rejonowego zeznania składane w sprawie w imieniu strony powodowej przez T. S. należało ocenić jako wiarygodne w tej części w której znalazły potwierdzenie w obiektywnych dowodach w postaci dokumentów. Natomiast zeznania świadka C. Sąd skonfrontował z zeznaniami innych świadków – w szczególności z zeznaniami świadka D. S., który zeznał, że były to materiały typowe i mogły być wykorzystane przez powoda.

Zeznania D. S. Sąd Rejonowy ocenił jako wiarygodne. Wobec wskazań wiarygodnego świadka, który na co dzień nadzorował budowę i był na miejscu, Sąd Rejonowy podał, że nie sposób uznać, by wszystkie dostarczone i niewbudowane materiały były wyspecyfikowane i nie mogły być odebrane i wykorzystane w innych inwestycjach. Jeżeli zaś takie materiały były – to zdaniem Sądu Rejonowego, powód w żaden sposób nie sprostował obowiązkowi wykazania ich zakresu czy wartości. Niezależnie jednak od powyższego Sąd Rejonowy podkreślił, że materiały znajdujące się na placu budowy i mogące być zabrane przez podwykonawcę nie kwalifikują się do zaliczenia ich w poczet wykonanych robót budowlanych.

Także jako wiarygodne co do najistotniejszych kwestii i mogące stanowić podstawę dokonania ustaleń faktycznych w sprawie Sąd Rejonowy ocenił zeznania świadka E. B. (1), który między innymi wyjaśnił okoliczności związane z podpisaniem protokołu odbioru i wykreśleniem dostarczonych i niewbudowanych materiałów z tego zakresu.

W ocenie Sądu w sposób co do zasady wiarygodny i przekonujący zeznawał świadek M. H., aczkolwiek posiadał niewiele informacji istotnych w sprawie. Świadek ten potwierdził jednak, że powód był wielokrotnie wzywany do odbioru materiałów – także przez świadka osobiście i drogą telefoniczną. Świadek pamiętał przy tym, że T. S. obiecywał, że zabierze rzeczy i nie kwestionował tej okoliczności.

Sąd Rejonowy podkreślił, że podstawą rozliczeń między stronami było dokonanie odbioru prac ze sporządzeniem protokołu i wystawienie na tej podstawie faktury. Zakres podnoszony przez powoda - w postaci dostarczonych i niewbudowanych elementów, jak też ewentualnie część wynagrodzenia za projekt zamienny, bądź inne niedookreślone bliżej prace - nigdy nie podlegały odbiorowi, nie spisano z tego zakresu protokołu. Faktura została istotnie wystawiona na Generalnego Wykonawcę i powód uzyskał nakaz zapłaty w tym względzie, jednakże te okoliczności nie mogą zmienić powyższej oceny. Wymóg protokołu odbioru podkreślono w cesji i w umowach, a sam protokół powoływany w sprawie przez strony zawiera jedynie adnotację odnośnie tego, iż właścicielem materiałów jest powód. Wydaje się to również całkowicie usprawiedliwione w świetle przepisów dotyczących robót budowlanych, bowiem dostarczone i niewbudowane elementy w tej definicji nie mogą się mieścić i nie podlegały stosownemu odbiorowi.

Na marginesie Sąd Rejonowy wskazał, że kwota umieszczona pierwotnie w protokole dotycząca dostarczonych i niewbudowanych elementów różni się od kwoty wynikającej z wystawionej następnie faktury. Okoliczność tych różnic nie została wyjaśniona, a wskazania strony powodowej sugerują istnienie dodatkowych kosztów, które w poczet faktury miały być zaliczone – jak częściowe wynagrodzenie za projekt zamienny. Strona powodowa nie przedstawiła przy tym szczegółowej kalkulacji mającej tę okoliczność wykazać.

Niezależnie od powyższego w ocenie Sądu Rejonowego podnoszone przez powoda materiały dostarczone, a niewbudowane nie mogą mieścić się w kategorii robót budowlanych, a tym samym nie są objęte solidarną odpowiedzialnością inwestora – a contrario do przepisu art. 647¹ § 1 kc.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 kpc w zw. z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu - mając na uwadze zasadę odpowiedzialności za wynik procesu i fakt, że powództwo w całości oddalono.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód. Wyrok zaskarżył w całości, zarzucając mu:

1. naruszenie prawa procesowego mające wpływ na treść wyroku, tj. art. 49 k.p.c., poprzez nieuwzględnienie wniosku powoda o wyłączenie wszystkich sędziów Sądu Rejonowego w Łomży od rozpatrywania niniejszej sprawy, w sytuacji gdy zachodziły ku temu przesłanki z art. 49 k.p.c., tj. istniała okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziów w niniejszej sprawie, które to naruszenie doprowadziło do nieważności postępowania z art. 379 pkt. 4 k.p.c.,
2. naruszenie prawa procesowego mające wpływ na treść wyroku, tj. art. 233 §1 k.p.c. poprzez wyciągnięcie przez Sąd błędnych wniosków, na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, a mianowicie na błędnym uznaniu przez Sąd, iż zawarta między powodem a P.H.U. (...) i zaakceptowana przez pozwaną umowa cesji nie stanowi podstawy odpowiedzialności pozwanej za zapłatę żadanego przez powoda wynagrodzenia za wystawioną fakturę VAT nr (...),
3. naruszenie prawa procesowego mające wpływ na treść wyroku, tj. art. 233 §1 k.p.c. poprzez dowolną i skrótową ocenę dowodów zgromadzonych w sprawie sprowadzającą się do oparcia wyroku oraz jego uzasadnienia wyłącznie na treści zeznań świadków powołanych przez stronę pozwaną i w ten sposób ustalenie stanu faktycznego i dokonanie oceny prawnej tego stanu faktycznego w oparciu o ich zeznania w tym m.in. wyciągnięcia błędnego wniosku-mimo braku podstawy prawnej wynikającej z art. 366 i 365 k.p.c.,
4. naruszenie prawa procesowego mające wpływ na treść wyroku, tj. art. 233 §1 k.p.c. poprzez pominięcie w ocenie podstaw odpowiedzialności pozwanej prawomocnego nakazu zapłaty uzyskanego przez powoda na P.H.U. (...), co doprowadziło do nieuzasadnionego oddalenia powództwa w niniejszej sprawie - Wyrok Sądu Najwyższego z 4 lutego 2011, sygn. akt: III CSK 161/10,
5. naruszenie prawa procesowego mające wpływ na treść wyroku, tj. art. 365 k.p.c. polegające na tym iż, zakres związania sądu treścią prawomocnego orzeczenia (w/w nakazu zapłaty) oznacza zakaz dokonywania ustaleń sprzecznych z uprzednio osądzoną kwestią a nawet niedopuszczalność prowadzenia w tym zakresie postępowania dowodowego np. przesłuchanie świadków w tym zakresie w konsekwencji nikt nie może kwestionować istniejącego prawomocnego wyroku i jego treści,
6. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 647(1) §5 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie w przedmiotowej sprawie i błędne uznanie, że pozwana nie ponosi odpowiedzialności solidarnej z wykonawcą (P.H.U. (...)) za zapłatę należnego wynagrodzenia na rzecz powoda (podwykonawcy) co skutkowało oddaleniem powództwa przez Sąd I instancji, w sytuacji gdy zachodzą ku temu wszelkie przesłanki oraz poprzez błędną interpretację różnych stosunków zobowiązaniowych odpowiedzialności Inwestora wobec wykonawcy i podwykonawcy - Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2006 r. IIICZP 36/6 (OSNC 2007/4/52).

Mając na uwadze powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie od powoda na rzecz swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem II instancji.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja częściowo zasługiwała na uwzględnienie, co skutkowało zmianą zaskarżonego wyroku. Wprawdzie skarżący domagał się uchylenia wyroku i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania, jednakże Sąd drugiej instancji nie jest związany wnioskami apelacji - może zaskarżony wyrok (postanowienie) uchylić, mimo że skarżący wnosił tylko o jego zmianę, bądź zmienić orzeczenie, chociażby skarżący wnosił tylko o jego uchylenie.

Bezasadny jest zarzut naruszenia art. 379 pkt. 4 k.p.c. Zgodnie z powołanym przepisem nieważność postępowania zachodzi, gdy skład sądu orzekającego był sprzeczny z przepisami prawa albo jeżeli w rozpoznaniu sprawy brał udział sędzia wyłączony z mocy ustawy. Użycie sformułowania „wyłączony z mocy ustawy” jednoznacznie wskazuje, że nie chodzi o kwestię związaną z wyłączeniem sędziego od rozpoznania sprawy na wniosek strony lub żądanie sędziego (art. 49 k.p.c.). Wyrażony został w judykaturze trafny pogląd, że w zakresie instytucji objętej art. 49 k.p.c. jedynie rozpoznanie sprawy z naruszeniem art. 50 § 3 k.p.c. przez sędziego, co do którego zapadło orzeczenie o jego wyłączeniu lub wniosek o wyłączenie oparty na podstawie art. 49 k.p.c. nie został w ogóle rozpoznany, należy uznać za rozpoznanie sprawy przez sędziego wyłączonego z mocy ustawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2010 r., II PK 344/09, OSNP 2011, nr 21 -22, poz. 271). W sprawie żadna ze wskazanych sytuacji nie miała miejsca. Okoliczności, na które powołuje się skarżący, mające, jego zdaniem, przesądzać o braku obiektywizmu po stronie sędziego, mogły być, co najwyżej, przedmiotem wniosku o wyłączenie sędziego na podstawie art. 49 k.p.c. Taki wniosek został przez powoda zgłoszony i został on prawomocnie oddalony. Sprawa nie została zatem rozpoznana w okolicznościach skutkujących nieważnością postępowania.

Skarżący zakwestionował także zarówno podstawę faktyczną jak i prawną rozstrzygnięcia. Jeżeli chodzi o ustalenia faktyczne to nie było sporu co do zawarcia między pozwaną – jako Inwestorem a A. M. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą P.H.U. (...) jako Wykonawcą umowy na wykonanie robót budowlanych określonych w umowie. Żadna ze stron nie kwestionowała także, że następnie została zawarta umowa pomiędzy P.H.U. (...) a powodem, który na mocy tej umowy w procesie inwestycyjnym realizowanym przez pozwaną uzyskał status Podwykonawcy. Okolicznością istotną w sprawie, ale również nie będącą przedmiotem sporu było, że fakt zawarcia umowy pomiędzy P.H.U. (...) a powodem był znany i akceptowany przez pozwaną jako Inwestora. Wyrazem tego była umowa cesji niewymagalnej wierzytelności przysługującej P.H.U. (...) w stosunku do pozwanej z tytułu wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane na podstawie zawartej między nimi umowy. Poza sporem pozostawały także okoliczności faktyczne związane z odstąpieniem od umowy o roboty budowlane przez Inwestora w stosunku do P.H.U. (...) oraz przez powoda w stosunku do P.H.U. (...), okoliczności sporządzenia protokołu inwentaryzacyjnego oraz zakres wykonanych przez powoda prac w części w jakiej została ona zaakceptowana i zapłacona przez pozwaną. W ww. przedmiocie Sąd Rejonowy poczynił szczegółowe ustalenia faktyczne, które Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne.

Na podstawie zgromadzonego przed Sądem pierwszej instancji materiału dowodowego Sąd Okręgowy ponadto ustalił:

Według stanu na dzień odstąpienia przez powoda od umowy łączącej go z P.H.U. (...) powód wykonał prace budowlane w zakresie tzw. elementów dostarczonych i wbudowanych oraz posiadał na placu budowy materiały i urządzenia dostarczone, bądź zamówione zgodnie z harmonogramem, lecz nie wbudowane do obiektu. Łączna wartość należnego powodowi wynagrodzenia z tytułu wykonanych prac instalacyjnych oraz pozostałych materiałów i urządzeń nie wbudowanych do obiektu wyniosła 150.076,80 zł. Pozwana uregulowała wynagrodzenie w zakresie prac z tytułu prac instalacyjnych w kwocie 92.769,67 zł. W pozostałym zakresie powód nie uzyskał należnego mu wynagrodzenia, tj. nie zostały zwrócone mu poniesione przez niego koszty wykonanych i dostarczonych urządzeń i materiałów, a nie wmontowanych do obiektu. Wartość tych materiałów wyniosła 55.622,27 zł. Pozostałe do wbudowania elementy stanowiły między innymi przewody wentylacyjne, izolacje, przepustnice, śruby i zostały wykonane zgodnie z projektem budowlanym realizowanej przez pozwaną inwestycji. Były wykonywane na zamówienie według specyfikacji zgodnie z projektem budowlanym i harmonogramem i nie mogły być wykorzystane przez powoda przy realizacji innej budowy. (...) te zostały zabezpieczone i zmagazynowane na placu budowy.

Powyższe ustalenia Sąd Okręgowy poczynił w oparciu o protokół przekazania dokumentacji (k. 36), protokół odbiorowy wykonanych robót (k. 37-38), kosztorys na podstawie inwentaryzacji robót w toku według stanu na dzień odstąpienia od umowy przez powoda łączącej go z P.H.U. (...) (k. 39-53), faktury VAT (k. 54, 55) oraz zeznania świadka J. C. (k. 245v-246, od 00:09:20 do 00:35:40 minuty) i zeznania świadka E. B. (1) (k. 178, od 00:55:51 do 01:09:01 minuty).

Podkreślić należy, że powód sporządził inwentaryzację robót oraz elementów dostarczonych i niewbudowanych do obiektu wraz z ich kosztorysem. Z protokołu przekazania dokumentacji wynika, że kosztorys zawierający rodzaj, ilość i wartość poszczególnych elementów został doręczony przez powoda stronie pozwanej. Z protokołu odbiorowego wykonanych robót (k. 37, 132) wynika, że Komisja składająca się z przedstawicieli obu stron potwierdziła, że na budowie znajdują się materiały według zestawienia „Elementy dostarczone – pozostawione do wbudowania. Z powyższego wynika, że co do zasady pozwana nie kwestionowała ilości i wartości przedmiotowych elementów i urządzeń i nie podnosiła że zostały one wykonane niezgodnie z projektem i harmonogramem. Jedyne co zakwestionowała - zgodnie z adnotacją znajdującą się w protokole odbioru robót- to okoliczność iż stanowią one własność powoda. Potwierdził to świadek E. B. (2), z którego zeznań wynikało, że wszystkie materiały które nie zostały wbudowane i fizycznie pozostały na budowie zostały zakwestionowane przy odbiorze robót, gdyż nie dotyczyły robót a zakupu materiałów (k. 178, od 00:55:51 do 01:09.01 minuty). W świetle powyższego, zdaniem Sądu Okręgowego w sprawie nie budziło wątpliwości, że powód realizując umowę jako Podwykonawca poniósł koszty związane w zamówieniem, wykonaniem i dostawą wszelkich elementów niezamontowanych w obiekcie, które zostały wykonane zgodnie z projektem i harmonogramem. Wobec tego poniesione przez niego koszty w tym zakresie były konieczne i celowe. Dlatego Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska Sądu Rejonowego, że powód w żaden sposób nie sprostował obowiązkowi wykazania zakresu, czy wartości przedmiotu sporu.

Sąd Okręgowy nie podzielił ustaleń Sądu Rejonowego, zgodnie z którymi wszystkie dostarczone i niewbudowane elementy mogły być odebrane przez powoda i wykorzystane w innych inwestycjach. Skarżący trafnie zwrócił uwagę, że ustalenie Sądu Rejonowego w tym zakresie opierały się na błędnej ocenie dowodów, tj. zeznań świadków J. C. oraz D. S..

Sąd Okręgowy nie podzielił oceny Sądu Rejonowego zeznań świadka J. C., gdyż zdaniem Sądu Okręgowego jego zeznania co do istoty nie pozostawały w sprzeczności z zeznaniami świadka D. S.. Świadek D. S. twierdząc, że pozostałe niewmontowane elementy były elementami typowymi możliwymi do wykorzystania na innej budowie, zastrzegł jednocześnie iż sytuacja taka mogłaby mieć miejsce pod warunkiem, że instalacja byłaby podobna (k. 177, od 00:31:14 minuty). Świadek J. C. szczegółowo natomiast wyjaśnił, że przekroje kanałów i urządzeń wykonywane są według specyfikacji zgodnie z projektem budowlanym, z którego wynikają parametry. Wskazał, że zamówienia wysyłane były pod tę konkretną inwestycję. Wszystko było robione na wymiar. Świadek zeznał, że do danych pomieszczeń były dobierane wentylatory, specjalne wykonywane były wszelkie kanały na prefabrykacji, na zamówienie wykonywane były kształtki i dobierane śruby. Wskazał, że różne mogą być także grubości izolacji. Wyjaśnił, że specyfikacja wysyłana jest do producenta kanałów i na tej podstawie są dopiero wykonywane kanały. Zdaniem świadka, elementów tych nie można było wykorzystać na innej budowie. Z zeznań świadków wynika, że jedynym warunkiem wykorzystania elementów budowlanych przy innej inwestycji jest podobieństwo projektu budowy. Biorąc pod uwagę, iż przedmiot obejmował przebudowę i rozbudowę domu studenta, Sąd Okręgowy uznał za wiarygodne zeznania świadka, iż elementy te nie mogły być wykorzystane przez powoda przy innych budowach. Projekt budowlany musiał bowiem uwzględniać specyfikę istniejącego obiektu nie mieszczącego się w zakresie budownictwa powszechnego.

W świetle ustaleń Sądu Rejonowego oraz własnych Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska Sądu pierwszej instancji o braku podstaw do przyjęcia solidarnej odpowiedzialności pozwanej za zapłatę z tytułu poniesionych przez powoda kosztów zamówienia, wykonania i dostawy elementów niewmontowanych do obiektu.

W sprawie nie budziła wątpliwości zarówno treść i zakres umowy o roboty budowlane (art. 647 k.c.) łączącej powoda z P.H.U. (...) oraz fakt odstąpienia od niej przez powódkę z przyczyn leżących po stronie P.H.U. (...), jak również zaakceptowania przez pozwaną jako Inwestora powoda, jako Podwykonawcy, co rodziło odpowiedzialności pozwanej jako Inwestora w trybie art. 647¹ k.c.

Zgodnie z art. 647¹ § 5 k.c., zawierający umowę z podwykonawcą oraz inwestor i wykonawca ponoszą solidarną odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę. Do powstania solidarnej odpowiedzialności inwestora w stosunku do podwykonawcy konieczne jest zawarcie przez wykonawcę z

podwykonawcą umowy w formie pisemnej, której przedmiotem jest wykonanie robót budowlanych i wyrażenie zgody przez inwestora na zawarcie tej umowy. Solidarna odpowiedzialność inwestora i wykonawcy obejmuje roszczenie podwykonawcy o wynagrodzenie za wykonane prace, z tym że zakres tej odpowiedzialności jest ograniczony do wynagrodzenia wynikającego z umowy, na zawarcie której inwestor wyraził zgodę. W orzecznictwie oraz w doktrynie przyjmuje się, że jest to odpowiedzialność typu gwarancyjnego za cudzy dług (zob. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 2008 r., III CZP 6/08, OSNC 2008, nr 11, poz. 121, uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2015 r., III CZP 45/15, OSNC 2016, nr 6, poz. 73 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 2009 r., V CSK 24/09, z dnia 9 marca 2007 r., V CSK 457/06, z dnia 4 lutego 2011 r., III CSK 152/10, i z dnia 17 lutego 2011 r., IV CSK 293/10).

Odpowiedzialność inwestora, o której mowa w art. 647¹ § 5 k.c., jest powiązana z odpowiedzialnością wykonawcy za zapłatę wynagrodzenia przysługującego podwykonawcy robót budowlanych, a jej podstawą jest umowa łącząca wykonawcę z podwykonawcą. Skoro odstąpienie przez wykonawcę od umowy z podwykonawcą robót przed ukończeniem obiektu (art. 644 w związku z art. 656 § 1 k.c.) wywiera skutek jedynie na przyszłość, a w odniesieniu do przeszłości umowa pozostaje w mocy, to brak podstaw do zwolnienia inwestora od solidarnej odpowiedzialności za zapłatę należnego podwykonawcy wynagrodzenia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2017 r., sygn. V CSK 219.16, Legalis nr 1569285).

Z powyższego wynika, że granice odpowiedzialności solidarnej inwestora wyznacza zakres odpowiedzialności wykonawcy jako zobowiązanego kontraktowo do zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy. Inwestor odpowiada zatem wobec podwykonawcy nie za własny dług, ale za dług wykonawcy, ponieważ istotą odpowiedzialności gwarancyjnej jest, to że obejmuje ona dług innej osoby i to ten dług determinuje zakres odpowiedzialności gwaranta.

Poza sporem jest, że powód odstąpił od umowy łączącej go z P.H.U. (...) z przyczyn leżących po stronie Wykonawcy. Wcześniej bowiem Inwestor odstąpił od umowy łączącej go z P.H.U. (...), a sam P.H.U. (...) nie uregulował w terminie wystawionej przez powoda faktury. W związku z odstąpieniem przez powoda od umowy powód i P.H.U. (...) zgodnie z § 14 ust. 9 łączącej je umowy zobowiązani byli do sporządzenia protokołu inwentaryzacji robót w toku według stanu na dzień odstąpienia od umowy, w tym materiały i urządzenia dostarczone bądź zamówione zgodnie z harmonogramem lecz nie wbudowane do obiektu. W protokole miały być przedłożone zestawienia ich roszczeń. Poza sporem jest, że powód wzywał P.H.U. (...) do przystąpienia do sporządzenia protokołu inwentaryzacji robót oraz materiałów i urządzeń dostarczonych przez niego na plac budowy. Skoro P.H.U. (...) nie przystąpił do inwentaryzacji to powód uprawniony był do jej sporządzenia bez jego udziału. Jak już zostało wskazane na podstawie protokołu został sporządzony kosztorys, który obejmował także materiały i urządzenia dostarczone, bądź zamówione zgodnie z harmonogramem, lecz nie wbudowane do obiektu. Wobec sporządzenia przez powoda protokołu inwentaryzacyjnego w warunkach, które go do tego upoważniały, zdaniem Sądu Okręgowego to na pozwanej spoczywał obowiązek wykazania w sprawie, że zakres, czy wartość wyszczególnionych w protokole i kosztorysie elementów pozostałych i niewbudowanych do obiektu nie odpowiada rzeczywistości, czy jest zawyżona. Pozwana w sprawie okoliczności tych nie wykazała.

Wbrew stanowisku Sądu Rejonowego, wynikające z art. 647¹ § 5 k.c. ograniczenie odpowiedzialności solidarnej inwestora do zapłaty za wykonane przez podwykonawcę roboty budowlane, nie wyłączało w stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy możliwości nałożenia na pozwaną obowiązku zapłaty za materiały zamówione i dostarczone, ale nie zużyte w trakcie do budowy i modernizacji obiektu. Nie ma bezwzględnych wskazań do tego, aby kierować się w tym względzie tylko literalną wykładnią tego przepisu i odnosić unormowaną w nim odpowiedzialność solidarną do zapłaty samego wynagrodzenia za prace ściśle związane z wykonanymi robotami budowlanymi. Taka ścisła interpretacja byłaby sprzeczna z funkcją ochronną art. 647¹ § 5 k.c. W związku z tym Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, że odpowiedzialność solidarna inwestora i wykonawcy obejmuje roszczenie podwykonawcy o wszelkie poniesione przez niego koszty, które były konieczne i celowe dla prawidłowego wykonania przez niego prac budowlanych, z tym że zakres odpowiedzialności inwestora jest ograniczony do rozmiaru wynagrodzenia podwykonawcy wynikającego z umowy, na której zawarcie udzielił zgody. W przeciwnym wypadku podwykonawca, który tak jak chociażby w rozpoznawanej sprawie, poniósł koszty zakupu elementów celem ich wbudowania w obiekt, ale doznał przeszkody

w zakończeniu prac budowlanych z przyczyn leżących nie po swojej stronie, pozbawiony byłby gwarancji uzyskania zwrotu poniesionych przez niego na ten cel kosztów. Oczywiście ocena, czy podwykonawcy należy się zwrot kosztów zakupu materiałów w ramach przysługującego mu wynagrodzenia za roboty budowlane, musi być dokonywana w realiach konkretnej sprawy. Ocena ta będzie zależała od tego, czy materiały były konieczne, czy zostały wykonane zgodnie ze specyfikacją projektu, czy ich zamówienie na dany moment było celowe i zgodne z harmonogramem. W okolicznościach rozpoznawanej sprawy wobec wykazania przez powoda rodzaju, ilości i wartości zakupionych a nie wbudowanych elementów, to na pozwanej spoczywał obowiązek wykazania, że nie były one konieczne, przydatne, czy nie zostały wykonane zgodnie z projektem. Takich okoliczności pozwana nie wykazała. Co więcej powód wykazał, że pozostałe elementy niewbudowane w obiekt były specyfikowane, zamówione specjalnie na tę inwestycję i ze względu na rodzaj tej inwestycji niemożliwe do wykorzystania przez powoda w trakcie wykonywania innych prac budowlanych. Powód nie dokończył prac budowlanych z przyczyn leżących przez stronę Wykonawcy i w związku z tym pozbawienia powoda gwarancji zwrotu poniesionych przez niego kosztów byłoby niezgodne z celem art. 647¹ § 5 k.c.

Powód przy tym wykazał, że należność dochodzona pozwem jest wymagalna. Sąd Rejonowy w Suwałkach w sprawie V GNC 1024/14 zasądził od P.H.U. (...) na rzecz powoda kwotę stanowiącą wartość niewykorzystanych elementów zgodnie z kosztorysem sporządzonym na podstawie protokołu inwentaryzacyjnego wraz z odsetkami. Wobec tego orzeczenia dochodzenie tej kwoty wraz z odsetkami od 27.11.2013 r., tj. od dnia następnego po upływie terminu wskazanego na fakturze VAT (k. 55), od Inwestora, tj. od pozwanej, w drodze odpowiedzialności solidarnej w trybie art. 647¹ § 5 k.c. jest zasadne. W świetle powyższego na uwzględnienie zasługiwał podniesiony przez skarżącego zarzut naruszenia prawa materialnego.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji na mocy art. 386 §1 k.p.c. (punkt I).

W konsekwencji o kosztach postępowania za obie instancje Sąd Okręgowy orzekł na mocy art. 98 k.p.c., tj. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Na koszty te składało się wynagrodzenie pełnomocnika za pierwszą instancję ustalone w oparciu o § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2013 r., poz. 461 ze zm.) (3600 zł), wynagrodzenie pełnomocnika za drugą instancję ustalone w oparciu o § 2 pkt 6 i § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.) (2.700 zł) wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa (17 zł) oraz koszty opłaty od pozwu (27882 zł) i koszty opłaty od apelacji (k. 2782 zł).

Kierując się zasadą odpowiedzialności za wynik procesu Sąd nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa kwotę 81,26 zł tytułem wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa.